

Ságby Anna

A napközben morózus, de az este közeledtével egyre szentimentálisabb író keresett egy kéziratot, amit tiszteletdíj fejében a kardiológusának ígért, de hiába. Fialakorának mestere, a rég halott P. J. kézzel írott verseit néhány évvel azelőtt biztos helyre tette, egy nagyalakú borítékba. Napok óta kutatott az iratrendezőben, de csak saját naplójegyzetei bukkantak elő, az egykor fontosnak tartott levelek – kiadóktól, nőktől és barátoktól. Délidő volt. Rosszkedve csaknem a zenitre ért. Elhátározta, hogy visszarak minden levelet és naplótöredéket a rekeszekbe, bemegy a belvárosba, boldog és boldogtalan gyerekkora színhelyére. Megpróbálja megtalálni a Szervita térnek azt a pontját, ahol egy percre legalább elfogja az otthonosságérzet. 1964-ben szétverték a négyemeletes barokk épületet, ahol a szüleivel lakott, a széles vörös márvány lépcsősort, a lakásuk előtti csupa üveg verandát, Zsolnaykandallójukat, a lichthofra nyíló sötét és penészes cselédszobát. Eltűnt a színről, a belváros szívéből a polgári ízlés és úri vircsaft fényes és leprafoltos tanúja, helyén egy csúf, kredencszerű épület posztolt. Ő Budán vett ki albérletet, szülei pedig lakótelepre költöztek, egy parkra néző, szoba plusz két félszobás összkomfortos lakásba. A lakáshoz erkély is tartozott, de a túl magasra tervezett, szürke erkélyfal megakadályozta, hogy aki kiül, ki is lásson. A derengésből lehetett ugyan következtetni arra, hol kel fel és nyugszik a nap, de önfeledten kémlelni az égboltot nem lehetett. Ha meglátogatta őket, meghitt beszélgetésbe merülve egyvonalban ültek a doboz alján, vagy az erkélynek hívott furcsa kiszögellésben. Két cél vezethette a tervezőt, gondolta magában. Az első, hogy a huszonöt év múlva bekövetkező napfogyatkozásakor se vakuljon meg, aki védőszemüveg nélkül az eget kémleli. A másik, hogy lakótelepi depresszió idején megóvja a benne élőket a kézenfekvő megoldástól, és erkélyükről mégse vessék a mélybe magukat. Ő a fiatalok mohóságával többet akart. A csőtörésektől, elhanyagolt villanyvezetékek miatti áram kimaradásoktól szenvedő szülei azonban örültek új otthonuknak.

Merengéséből csengőhang riasztotta. Munkaidőben! Méltatlankodott, de azért megnyomta mobilján a hívásfogadást jelző zöld gombocskát. *Ezt ballgasd meg, milyen e-mailt kaptam!* Színész barátja nyomban beolvasta a rövid levélkét. *Kedves Lulu, tudom, mennyit panaszkodtál, hogy – és itt az író neve következett – menyire megváltozott, hogy végkép elromlott a kapcsolatodok. Úgy tudom azonban, hogy barátságodok az idő előre haladtával helyreállt. Most a színházban értesültem róla, hogy meghalt szegény. Kérlek, fogadd őszinte részvéteimet.* Alighogy – gurgulázva, boldogan – elharsogta barátja a részvétnyilvánítást, *valaki hív*, közölte, *de azonnal visszahívlak.* Lulunak, a színésznek ugyanis megvolt az a rossz szokása, hogy tetszése szerint szakította meg a beszélgetéseit.

6

Megpróbálta elhithetni magával, hogy mindenben van valami jó, például, hogy akinek halálhírért költik, az sokáig él. Nem vigasztalta mégsem saját halála, sem a

továbbélés perspektívája. Hosszú téli álomra vágyott volna inkább, de hát koratavasz volt, havas esővel, északi széllel. Elhatározta azonban, hogy nem hagyja magát, bemegy a Szervita-térre, esetleg bent is ebédel valahol A metró felé igyekezve elkapta egy hóförgeteg, és kifordította esernyőjét. Ázott, kivert kutyának érezte magát. Sildes sapkáját szemébe húzva huppant egy ülésre és megpróbált eltűnni a tekintetek elől, mert annál, hogy nem ismerik fel, csak az érintette érzékenyebben, ha felismerik. A rángatódzó, rozsdás, szétesni kész kocsi tiltakozóan morgott. Sildes sapkája alól kilesve egy fiatal párt látott a szemközti ülésen. A lány kezében nemrég megjelent kötete, a hátsó borítón fotója. A fiatalok rámosolyogtak és felemelkedtek. A lány átnyújtotta a könyvet, kérte, hogy dedikálja. Megkérdezte, mi a nevük, de a lány azt mondta, hogy csak neki szóljon az ajánlás. Családneve leírásánál elakadt. Betűzöm, mondta a lány, G. H. Y. *Sághy Annának váratlan találkozásunk öröme*, írta szokásos ügyetlenségével a belső címlap helyett az első lapra. A következő megállóban egy iskolányi gyerek zúdult be az ajtókon. A fiatalok közel szorultak hozzá és függeszkedtek felette, mint az angyalok. Elkényeztetettek és vidámak voltak, arcuk kipirult, ragyogott a szemük, hófehér fogsoruk. Látszott rajtuk, hogy száraz lábbal kelnek át a sönedves utcákon. Meg kellett feszítenie a nyakát, hogy a lány bársonyos pillantású szemét lássa és ne hosszú, zebra-csíkos sálját, kabátjának legfelső gombját. *Reggeli közben egymásnak olvastuk a novellákat* – mesélte a lány. Elképzelte, hogy frissen facsart gránátalmát isznak, ezüst kiskanállal narancsdzsemet kennek a mandulás croissantra, és közben könyve lapjait behavazzák a morzsák. Még fiatalkorából emlékezett arra, hogy milyen különös élvezet reggeli közben búskomor novellákat lapozgatni. Gyanakodva, de udvariasan rákérdezett, melyiket olvasták éppen. Alig hitt a fülének, a fiú mondott egy címet. – Hm, válaszolta, erre a fiatal pár elkérte ímé-elérhetőségét, megadta és sietve kiszállt a Deák téren.

Még aznap levél érkezett Sághy Annától. Örvendett véletlen találkozásuknak, írta, aztán beszámolt róla, hogy januártól Írországból folytatja egyetemi tanulmányait. A következő mondatban, mint fogalmazott, *a lényegre tért*. A sötét sejtelemtől az író beteg szíve, mint annyiszor, csalódottan dobbant. Elkészült verseskötete, írta a továbbiakban lány, és azt kéri, olvassa el. Gratulált az ösztöndíj híréhez, ígérte, hogy elolvas mindent, csak küldje el. Másnap reggel megérkezett a csatolmány, azzal a kéréssel, hogy siessen az olvasással, mert ösztöndíjas útja előtt még hazautazik, és csak néhány napig lesz Pesten. Röviden azt válaszolta, hogy csak nyomtatott kéziratot olvas el.

Váratlanul kitavaszkodott. Jó egy hét múlva a városba menet ismét összeakadt a metróban a lánnyal. Csúcsforgalom volt. Szokásos sapkája alatt próbált láthatatlanná válni, de hiába, Sághy Anna kiszúrta magának. Szépsége kirítt szánalmas környezetéből, ahogy szőrmegalléros, puha, fekete hosszúkabátjában függeszkedett fölötté. Megfeszített nyakizmokkal nézte ismét hosszú pillájú, éjsötét szemét. – Sikerrült időben hazajönnöm – újságolta a lány – és kinyomtatva leadom Magának valahol a kéziratot. – Hol járt? – kérdezte udvariasan. – Bicikliztem a szüleimmel Kolozsváron. – Azt hittem, síelni megy. – Nekem nem szabad síelnem – válaszolta a lány, és ferdén vágott szeme vidáman csillogott – tizenkét éves korom óta csontrákom van, és a térdprotézisem egyre kevésbé bírja a megterhelést. A jobbik a rosz-

szabb – tréfálkozott –, és már rövidebb is – mutatta készségesen, melyik lábáról van szó. Kihívó volt és gyerekes, ahogyan a levegőbe emelte és megpaskolta a térdét. Az író szíve elfacsarodott. Megkérdezte, hol lakik. – Zuglóban, a Rákospatak utcában, válasszolta engedelmesen. – Épp arra járok egy felolvasóestjén egy romkocsmában a hétvégén. Hagyja ott a nevemre címzett borítékban, mondta, és kiszállt újra a Deák téren.

Egy hét múlva színész barátja felolvasásáról visszafelé egyedül utazott a trolin. Szűk utcákon át vágatott vele a jármű, a lerobbant épületek, kanárisárga és püspöklila cégtáblák alatt. Kényelembe helyezte magát az első ülésen, térdére fektette a kéziratot. *Akárha azzal, hogy araszolva / járok az utcán, meghosszabbíthatnám / az életemet, hogy sosem érek el a sarokig, / amelyen túl új világ tárulhat száraz / szemeim elé; nem úgy mint itt / a Városmajor utca és az Istenbegyi út / közötti szakaszon, amelyen nem tudok / túljutni sehogya, mert szorgalmas / lábaimnak istenkísértés, lehetetlen.* Elképzelte szép utastársnőjét, ahogyan kijön a Rák-kórházból, vakítja a fény, bánja, hogy nincs még éjszaka, de mégis a nap felé igyekszik. *Próbáltam ellenállni – olvasott tovább –, de nem ment. / Végre hatni kezdett a soron kívül / bevett fél fájdalomcsillapító.* – Contramalt szed, állapította meg, és a kezébe vett tollal gépiesen, akárha az ő szövegéről volna szó, a lapszélre jegyezte fel a gyógyszer nevét, hátha használni tudja a továbbiakban. *Mint sakkjátszó, lép fejbőrömön / a mérgező sötét és világos gondolataim / között, s hajamat kiüti...* Lapozott a kéziratban: *Egyszer csak nem jött ki hang a számon. Egy utcai árus a nyomomba szegődött, / felelni akartam, hogy nem, nem kérek / törülközőt a fürdőszobámba, se abroszt / az asztalomra, de torkomból szájalmas / nyirkosság tört föl. Mit tudtam volna / mondani neked, ami ne hangzott már el?* Nem engedi, hogy elkísérjék a kezelésekre vagy egyedül megy haza? Vagy arról van-e szó, hogy a többes szám ilyen szövegekben már használhatatlan? A kezelésekről egyedül megy haza, állapította meg végül, hiszen költő. Nem volt azonban ideje töprengésre; az űzött vad ösztönével megérezte, hogy figyelik. Visszarázta a szétcsúszó lapokat a műanyag tokba, táskájába csúsztatta a kéziratot, és hátrafordult. A kerék fölötti ülésen sáros bakancsát a szemközti ülésre téve testes, kalapos férfi falatozott. Lekapta róla a tekintetét, de késő volt, hallotta, hogy egyre közeledik, beszél hozzá félig magyarul, félig románul, megpróbálja rávenni valamire alázatos, egyúttal fenyegető hangon. Az író észnél volt, és amikor a testes-kalapos égszínkép nejlontáskáját az ülésre dobva megállt volna felette, már az ajtónál állt és jelzett. Az árus vagy merénylő, ki tudja, hiába rángatta elő virágos lepedőit és műanyag törülközőit, az egész pompás kollekciónak, hiába próbálta elállni az útját. Kinyílt az ajtó, az író korát meghazudtoló fürgeséggel leugrott. Az árus nem szállt le utána. A Hungária körútról viszont épp akkor kanyarodott be a taxiállomásra egy kocsis, intett hogy várja meg.

Későre járt, mire hazaért. Megengedte a forró vizet, közben a versek jártak az eszében. Azonnal akart volna írni a lánynak, de közeledett az éjfél, tudta, ha azonnal válaszol, elragadtatása nem ismer majd határt. Másnap reggel küldte csak el a meleg hangú levelet. Hetekig nem érkezett válasz. Talán utazgat, talán nem nyitja meg a postáját. Túl száraz volt a gratuláció, vádolta magát és ellenőrizte újra a szöveget, de nem. Belfastból jött nagy soká a képe. Különböző korok stílusát idéző – a világra zárt – ablakok sorakoznak a fotón egymás mellett, s a lap túllal-